

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Назарбаев Н.Ә. Егемен Қазақстан № 40, 28 ақпан 2019ж., 1б. Онжылдық перспективалары: ұлттың жаңа игілігі.
2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы. 2001 жылғы 27 маусым №886 БД «Параграф»
3. Сансызбаева Г.Н. Система социальной защиты населения и ее проблемы. – Алматы: Экономика, 1998.-78б.
4. Карибджанова А.С. Социальная защита населения: -Алматы, 1999.-247б.
5. https://tengrinews.kz/kazakhstan_news/kopbalalyi-analarga-berletn-jardemakyilar-kmge-jane-kansha-383943/
6. <https://www.ktk.kz/kz/blog/article/2019/02/13/112713/>
7. Егемен Қазақстан №169, 3 қыркүйек 2019 ж., 1б. Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына жолдауы
8. Центр развития трудовых ресурсов. <https://iac.enbek.kz/ru/publications?page=1>
9. <http://astana.gov.kz/kz/news/news/20722>
10. <https://ru.sputnik.kz/exclusive/20190305/9509918/mnogodetnaya-semya-kazakhstan-pomosch-unicef.html>

FTAMP 04.51.43

<https://doi.org/10.51889/2020-4.1728-8940.16>

*И.С. Дуйсенова**

*Абай атындағы ҚазҰПУ саясаттану және әлеуметтік-философиялық пәндер кафедрасының
PhD докторанты*

ҚОҒАМДЫҚ ҮРЕЙДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК ӘРЕКЕТ ЖАҒДАЙЫНДА ПАЙДА БОЛУЫНЫҢ НЕГІЗГІ СЕБЕПТЕРІ

Аңдатпа

Мақалада әлеуметтік әрекет жағдайындағы қоғамдық үрейдің пайда болуының мәселелері қарастырылады. Әлеуметтік әрекет күнделікті өмірдің бір құбылысы, сондықтан адамның әдеттегі жағдайында кенеттен пайда болатын үрейлердің және оның қоғамдық қатынастардағы көріністерін зерттеу бүгінгі күні әлеуметтану ғылымында маңызды орын алады. Осыны түсіндіруде Т. Парсонс, Ю. Хабермас, Г. Гарфинкельдің еңбектерін пайдалану арқылы талпыныстар жасалды. Қоғамдық үрейдің әртүрлі көріністері мен формалары қоғамның әлеуметтік әрекеттеріне әсер етеді. Сонымен қатар, қоғамдық үрей қоғамның саяси-әлеуметтік және рухани салаларында болып жатқан процестерге адамдардың пікірлерінің алуандығын көрсетеді. Үрей санатын әлеуметтік әрекетпен байланыстыру арқылы қоғамдық сананың динамикасын бағалауға болады, бұл эмоциялық күйлер мен мінез-құлықтың дамуының ең сенімді болжамын жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Түйін сөздер: қоғамдық үрей, әлеуметтік әрекет, қоғам, әлеуметтік қатынас, күнделікті өмір, миф, әлеуметтік көрініс.

*I.S. Duisenova**

¹PhD doctoral candidate of the Department of Political Science and Socio-Philosophical Disciplines of KazNPU named after Abay

THE MAIN CAUSES OF SOCIAL ANXIETY IN THE CONTEXT OF SOCIAL ACTION

Abstract

The article deals with the problems of social anxiety in the context of social activity. Social action is one of the phenomena of everyday life, so the study of anxiety that suddenly occurs in familiar conditions for a person, and its manifestations in social relations occupies an important place in sociological science today. Attempts to explain this were made using the works of T. Parsons, Y. Habermas, and G. Garfinkel. Various manifestations and forms of social anxiety affect the social actions of society. In addition, social anxiety

reflects the diversity of people's opinions on the processes taking place in the political, social and spiritual spheres of society. You can evaluate the dynamics of public consciousness by linking the category of anxiety with social activity, which allows you to implement the most reliable forecast of the development of emotional states and behavior.

Key words: social anxiety, social activity, society, social relations, social life, myth, social representation.

*И.С. Дүйсенова**

PhD докторант кафедрасы политологии и социально-философских дисциплин КазНПУ им. Абая

ОСНОВНЫЕ ПРИЧИНЫ ВОЗНИКНОВЕНИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ТРЕВОГИ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНОГО ДЕЙСТВИЯ

Аннотация

В статье рассматриваются проблемы возникновения социальной тревоги в условиях социальной деятельности. Социальное действие является одним из явлений повседневной жизни, поэтому изучение тревоги, внезапно возникающей в привычных для человека условиях, и ее проявлений в общественных отношениях занимает сегодня важное место в социологической науке. Попытки объяснить это были предприняты с использованием работ Т. Парсонса, Ю. Хабермаса, Г. Гарфинкеля. Различные проявления и формы социальной тревоги влияют на социальные действия общества. Кроме того, социальная тревога отражает многообразие мнений людей на процессы, происходящие в политико-социальной и духовной сферах общества. Оценить динамику общественного сознания можно, связав категорию тревожности с социальным действием, что позволяет реализовать наиболее достоверный прогноз развития эмоциональных состояний и поведения.

Ключевые слова: социальная тревога, социальное действие, общество, социальные отношения, повседневная жизнь, миф, социальное представление.

Кіріспе. Әлеуметтік әрекет жағдайында қоғамдық үрейді талдау барысында оны субъектінің психологиялық жағдайымен байланыстырылып жатады. Алайда, әлеуметтік әрекетті психикалық құбылыстарға жатқызу – психологиялық редуцианизммен сипатталатын әлеуметтік теориялардың қатесін қайталау дегенді білдіреді. Сонымен қатар, интенционалдық әрекет теорияларының осалдығын талап ететін көзқараспен келісуге болады. Бұл теориялардан туындайтын қиындықтар іс-әрекеттің субъективті негіздерін (тілектері мен сенімдері) оларды себеп-салдарлық түсіндіру үшін қолдана алмауымен байланысты.

Әрине, ешқандай әлеуметтік әрекет тілектердің, мотивтердің, сезімдердің, сананың қатысуынсыз жасалмайды. Алайда, әлеуметтік-философиялық талдау үшін К.Х. Момджанның көзқарасы нәтижелі болып көрінеді, ол әлеуметтік әрекетте екі негізгі компонентті бөліп көрсетуді ұсынды – субъект белсенділік көзі және осы қызмет бағытталған объект [1]. Бұл тәсіл сана қызметінің артында әлеуметтік әрекеттің түпкі себебі К.Х. Момджанның пікірінше, қажеттіліктер тұрғанын мойындауға мүмкіндік береді.

Қажеттілікті әлеуметтік субъект (адам, әлеуметтік топ, тап, жалпы қоғам) және оның өмірінің объективті жағдайлары арасындағы қайшылық ретінде түсінуден Т.А. Марченко қажеттіліктің анықтамасын субъект пен оның өмірінің объективті жағдайлары арасындағы нақты қатынас (мемлекет емес) ретінде тұжырымдайды. Бұл қатынасты автор процедуралық деп түсіндіреді, яғни, субъект пен оның өмірінің объективті жағдайлары арасындағы қайшылық үздіксіз шешіліп, қоғамның өзін-өзі дамытуын қамтамасыз етеді.

Бұл жерде әділ сұрақ туындайды: егер қажеттіліктер әлеуметтік әрекеттің негізгі себебі болса, онда олар әлеуметтік әрекетті жүзеге асыру процесінде қалай қанағат алады? Бұл сұрақтың жауабы әлеуметтік әрекеттің екінші құрамдас бөлігін – объектіні және оны жүзеге асырудың объективті жағдайларын талдауға жүгінуді қамтиды.

Қоғамда өмір сүретін адам қоғамды, сондай-ақ әлеуметтік өмірдің тұрақтылығын қолдайтын әлеуметтік институттарды, ережелер мен нормаларды елемей, өз қажеттіліктерін қанағаттандыра

алмайды. Қажеттіліктерді қанағаттандыру мәртебелік-рөлдік құрылым және әлеуметтік субъект кіретін қоғамдық қатынастар жүйесі арқылы жүзеге асырылады. Сондықтан қажеттіліктерді қанағаттандыру «қалыптасқан әлеуметтік жүйе аясында қоғамның әр мүшесінің өмірін өндіру және көбейту» [2] болып табылады.

Нәтижелерді талдау. Әлеуметтік қатынастардың қазіргі жүйесі аясында әрекет ете отырып, субъект оның құрамындағы жағдаймен шектеледі, алайда ол сананың, болжамның және стихиялық белсенділіктің жұмысын жоққа шығармайды. Әрекетті субъектінің қоғамдық қатынастар жүйесіндегі объективті жағдайымен шектеу кез-келген әрекет қоғамның тұрақтылығын қолдайтындай әсер қалдырады. Алайда, әлеуметтік әрекеттің қатаң детерминизмі жағдайында да, әлеуметтік қатынастар жүйесі мінсіз іс-қимыл жоспары мақсатқа жету дәрежесін бағалауды қамтиды, яғни болашақты күту және оны жүзеге асыру туралы үрейді қамтиды. Мұны қоғамның тыныштығы мен тепе-теңдігін абсолюттейтін құрылымдық функционализм де мойындайды.

Т. Парсонс әлеуметтік әрекеттің тағы бір маңызды сәтіне назар аударады, атап айтқанда іс-әрекет барысында жасалған екі балама арасындағы таңдау. Әлеуметтік қызығушылықтың шектеулеріне қарамастан, адам таңдау мүмкіндігін сақтайды, яғни ол үрейдің шарты болып табылады. Т. Парсонстың айтуынша, таңдауды жеке адам қажеттіліктерді қанағаттандыруда оң немесе теріс мәнге ие деп санайды, сондықтан эмоционалды тәжірибемен бірге жүреді. Осы кезде үрей пайда болады. Сонымен, әлеуметтік қатынастар жүйесі аясында жасалатын әлеуметтік әрекеттер, әдетте, алдын-ала болжанып, үрей тудыратын өздігінен жүретін қызметтің көріністері аз болады. Мұндай жағдай, мысалы, Т.Парсонс сияқты, әлеуметтік әрекетті рационалды талдау мүмкіндігі туралы түсінік қалыптастырады. Т.Парсонс теориясындағы әлеуметтік әрекеттің болжамдылығы тек әлеуметтік шындықтың ғана емес, сонымен бірге оның құрылымдық-функционалды теориясының принциптерінің де ерекшелігі болып табылады [3].

Т.Парсонстың тұжырымдамасы әлеуметтік әрекеттің рационалды гносеологиялық құрылымы болып табылады, ол әлеуметтік мінез-құлықтың шындығынан абстракциялауға және оны сырттан дайындауға мүмкіндік береді. Бірақ теорияның рационализмі тікелей орындалатын әлеуметтік әрекеттің рационалдылық дәрежесі туралы әлі ештеңе айтпайды. Осы жерде біз А. Шюцтің пікірімен келісе аламыз, ол «күнделікті өмірге еніп, адам болмыстың құпия заңдылықтарын ұтымды түсінуге ішінара мүдделі» [4] деп айтқан болатын. Сондықтан адам күнделікті өмірге тән себеп-салдар қатынастарын әзіл-оспақ түсінігіне көбірек риза болады. Осылайша, әлеуметтік қатынастардың қолданыстағы жүйесінде үнемі қайталанудың нәтижесінде әлеуметтік әрекет, әрине, күнделікті өмірдің ажырамас элементі ретінде, адамдарда қауіпсіздік сезімін қалыптастырады.

Әлеуметтік ғылымда күнделікті өмірдің көптеген анықтамалары бар. Ең маңыздылардың бірі Т.А. Касавин мен С.П. Щавелевке [5] тиесілі. Әр түрлі көзқарастарды қорытындылай келе, авторлар күнделікті өмірдің маңызды сипаттамалары ретінде қайталануды, консерватизмді, қауіп-қатерді тудыратын күнделікті тіршілік формаларының тұрақтылығын ажыратады.

Күнделікті өмір «әдетке айналған, қарапайым, жақсы таныс, дәстүрлі, күтілетін нәрсе ретінде қабылданады. Күнделікті өмір сана үшін әдеттегі жағдай оңай танылатын және түсінікті, сондықтан «автоматтандырылған дағды, сананың стереотипі немесе болжамды жағдай деңгейінде жартылай немесе тіпті бейсаналық түрде жасалған» [5]. Осылайша, күнделікті өмір бұл сипаттамалары, шын мәнінде, үрейді туғызбайды. Күнделікті өмір – бұл адамға болашаққа деген сенімділік сезімін беретін әлеуметтік өмір салты: «қарапайым әлеуметтік өмір, адамдарда әлеуметтік әрекеттер мен өзара әрекеттесудің алдын-ала болжанатын тәртібі аясында адам қызметінің дербестігі болып табылатын онтологиялық қауіпсіздік сезімінің болуы» [6].

Күнделікті өмірдің бұзылуы белгісіздікпен, ретсіздікпен, яғни, «эмоционалды-еріктік шиеленіспен», оның ішінде үреймен сипатталады. Күнделікті жағдайлар, кенеттен-стихиялық белсенділіктің көріністері – бұл әдеттен тыс, ерекше, күтпеген, шындықтың әдеттегі бейнесін бұзатын нәрсе, олар күнделікті өмірге қарама-қайшы және оның тепе-теңдігін бұзады. Мұндай жағдайлар үрейді тудырады, өйткені олар әдеттегі әлеуметтік әрекеттердің тұрақтылығына қауіп төндіреді.

Үрейдің әсерінен интеллектуалды белсенділік когнитивтік құрылымдар түрінде іске қосылады, бұл ерекше жағдайды түсіндіруге және оған бейімделуге, санада дәйекті шындықтың бейнесін құру арқылы ықпал етеді. Г. Гарфинкельдің «дағдарыс эксперименттері» деп аталатын этнометодологиялық тәжірибелерінде адамдардың күнделікті өмірге оралуға деген ұмтылысы көрсетілген, онда бәрі анық, түсінікті, таныс және болжалды, сондықтан үрей туғызбайды. Күнделікті

өзара әрекеттесу үшін күтпеген мінез-құлыққа тап болған адам, не болып жатқанын дұрыс түсіндіруді тапқан сәтте үрейден құтылады және онымен бірге осы түсініктемеге сәйкес мінез-құлық үлгісін қалыптастырады [7]. Әдетте, оғаш және түсініксіз әрекеттерді түсіндіру мұндай әрекеттер байланысты болатын тәжірибе негізінде жүзеге асырылады. Күнделікті санадағы когнитивтік құрылымдар (когнитивтік карталар, фреймдер, стереотиптер, әлеуметтік идеялар) адамды күнделікті тәжірибе әлеміне қайтарады. Мысалы, әлеуметтік идеяларда шындықты білудің белгілі бір формасы немесе жалпы мағынаны жасырын «білу», бұл әлемді түсіндіруге, күтпеген және ерекше емес нәрсені түсінуге, сондай-ақ шындықты санаттауға мүмкіндік беретін бейнелер жиынтығы. Бұл жеке тұлғалардың тәжірибеге негізделген психикалық қызметі, шындықты игеруге, түсінуге және түсіндіруге мүмкіндік беретін практикалық білім.

Әлеуметтік көріністер – бұл жаңа және бейтаныс адамның алдындағы үрейден аулақ болу үшін күнделікті құралдардың бірі. Жаңа және түсініксіз нәрсе таныс шындыққа және контекстке дейін азаяды және «бұрыннан бар дүниетаным мен белгілі санаттар шеңберіне біріктіріледі, бұл барлық жаңа, белгісіз қорқынышты әсерді азайтуға мүмкіндік береді» [8].

Ғылыми танымның элементі ретінде түсініктеме құбылыстар арасындағы себеп-салдарлық байланысты орнатуға, оларды жіктеуге және зерттелетін объектінің мәнін түсінуге мүмкіндік береді. Алынған білім практикада алдын-ала болжау негізінде нақты әрекеттерді жүзеге асыру барысында қолданылады, бұл түсіндірусіз мүмкін емес. Болжау – бұл ғылыми және күнделікті түсіндірудің ұқсастығы туралы айтуға мүмкіндік беретін білімді қолдану тәсілі. Басқаша айтқанда, шындықты ғылыми және күнделікті білімде түсіндірудің ұқсастықтары бар.

Ғылыми және күнделікті рационалдылықтың белгіленген айырмашылығы адам санасының ерекшелігіне, атап айтқанда оның гетерогенділігіне және гетерохронизмге байланысты, бұл шындық туралы дұрыс емес немесе мифологиялық идеяларды тудыратын қиял арқылы ақпараттың екі немесе одан да көп элементтері арасында еркін байланыс орнатуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, жеке адамның шындықты қабылдауы мен түсінуі қоғам мен көрініспен жанамалады, бұл санадағы шындықты бейнелеудің белгілі бір схемаларын белгілейді. Ғылыми білім тұрғысынан әлем туралы мұндай көріністер бұрмаланған және шындыққа жету үшін түзетуді қажет етеді.

Бұл қазіргі заманғы адамға да, архаикалық адамға да қатысты, ол үшін шындықтың мифологиялық білімі қауіпсіздік қажеттілігімен және шындықты бағдарлау қажеттілігімен анықталды. Жоғарыда айтылғандар күнделікті әрекеттер жағдайында шындықтың психикалық модельдері ежелгі мифтермен ұқсастыққа ие деп болжайды. Ежелгі адамның айналасындағы әлем әртүрлі қауіптерге толы болды. Бұл бейтаныс адамдардан, табиғи элементтерден, рухтарға толы көрінбейтін әлемнен келетін қауіптер. Мұндай жағдайда этиологиялық функцияны орындайтын және түсініксіз құбылыстарды түсінікті ететін мифология ежелгі адамды қауіптен қорғаудың құралы болды [9]. Миф сонымен бірге шындықты модельдеді. Бұл модельде әлем біртұтас, дәйекті және қауіпсіз болып көрінді. Қауіпсіздік сезімі ғарыштық және жердегі тіршіліктің изоморфизмінен туындады, оның бұзылуы ежелгі сана апат ретінде қарастырылды. Осыдан шындықтың тұрақтылығын қамтамасыз ететін мифологиялық тәртіпті сақтау қажеттілігі туындады.

Қауіпсіз өмір сүру қажеттілігін көрсететін мифология элементінің тиісті бейнесін үнемі жаңартып отырды, оған сәйкес келетін рәсімдер мен рәсімдердің қайталануы адамға өзі өмір сүрген әлемнің сенімділігі мен болжамдылығы сезімін берді. Қазіргі қоғамдағы бірдей функцияны әлеуметтік іс-әрекет пен өзара әрекеттестіктің сәттілігін қамтамасыз ететін күнделікті сананың психикалық модельдері орындайды. Олар санада тұрақты және дәйекті күнделікті өмір бейнесін сақтайды.

Қоғамдық үрейдің пайда болуына себеп болатын күнделікті әлеуметтік әрекеттер жағдайында оларды жеңу когнитивтік құрылымдарды белсендіру арқылы немесе бағыну арқылы жүзеге асырылады: қолданыстағы қоғамдық қатынастар жүйесі шеңберіндегі институционалдық талаптар мен әлеуметтік нормалардың ерікті бастауы. Үрейді жеңудің және қоғамдық өмірдің тұрақтылығын қалпына келтірудің тағы бір құралы – диалог. Дағдарыс жағдайында диалогқа, «әңгімеге» (Г. Гадамер) қажеттілік туындайды. Күнделікті әрекеттер мен коммуникацияларда диалогтық сөйлеу болуы мүмкін, ол ақпаратқа бай, өйткені көп нәрсе түсініледі және қабылданады. Бірақ диалогтық сөйлеу диалогпен әдеттегі қарым-қатынас формаларының артында жасырылған оқиға формасы ретінде бірдей емес.

Диалог пен әлеуметтік әрекет аясында жүзеге асырылатын күнделікті тәжірибе арасындағы айырмашылық Ю.Хабермас анықтаған әрекет түрлерінде жақсы көрінеді. Ю. Хабермастың пікірінше, стратегиялық іс-әрекет өзара іс-қимылдың бір қатысушысының екіншісіне әсерін білдіреді, онда бір

қатысушы санкциялар немесе сыйақы перспективаларын қолдану қауіпі арқылы екіншісін қарым-қатынасты жалғастыруға мәжбүр етеді [10]. Керісінше, жоспарларды өзара түсінуге және үйлестіруге бағытталған коммуникативті іс-әрекет өзара әрекеттесуге қатысушылардың келісімге қол жеткізу шарттарын анықтауын қамтиды. Егер Ю. Хабермасың сипаттамаларын қабылдайтын болсақ, онда стратегиялық іс-әрекет оның жеке басының бірегейлігі мен тереңдігін елемейтін әрекеттің басқа қатысушысы туралы қатаң ресми көзқарасқа негізделген, ал коммуникативті іс-әрекет ең алдымен жеке тұлға ретінде басқаның мүдделеріне бағытталған.

Сонымен бірге, қоғамда диалогқа саналы қажеттілік әрдайым бола бермейді. Қоғам күнделікті тәжірибеге қауіп төндіретін диалог мүмкіндігін шектейтін әдеттегі әлеуметтік тәртіптің тұрақтылығын сақтауға тырысады. Әлеуметтік шындық – иерархиялық, жүйелік, өзін-өзі көбейту, күнделікті рационалдылық деңгейінде күнделікті өмірдің әдеттегі мәртебесі мен мифологиясына қарсы тұратын диалогты қажет етпейтін сияқты. Сонымен қатар, әлеуметтік әрекет деңгейінде де, жалпы қоғам деңгейінде де біз үнемі жұмыс істейтін баламалармен кездесеміз: диалог-мәртебелік – рөлдік интеракциялар; шекаралық жағдай – тұрақтылық пен болжамдылық; коммуникативті әрекет – стратегиялық әрекет; түсінікті, белгілі, таныс – түсініксіз, белгісіз; таныс емес және т.б.

Институционалды деңгейде адам қоғамдық қатынастар белгілеген ресми ережелер мен нормаларды орындау арқылы алаңдаушылықтан аулақ болады. Кенеттен-стихиялық қарым-қатынас кеңістігі өзін-өзі жүзеге асыруға – достықта, махаббатта, альтруизмде, көркемдік іс-әрекетте, наразылық акцияларында және т.б. алайда, кенеттен-стихиялық процестер қоғамның тұрақтылығына қауіп төндіре бастаған кезде диалогқа қажеттілік туындайды. Институционалды түрде жасалған іс-әрекеттерді күнделікті емес әрекеттермен репрессиялау жағдайында диалог қоғамдық өмірдегі қайшылықтардың ауырлығын жеңілдететін және осы қарама-қайшылықтардан туындаған әлеуметтік уайымдарды жеңуге мүмкіндік беретін құрал болып табылады.

Қорытынды. Осылайша, қоғамдық үрейдің пайда болуының келесі негізгі шарттарын бөліп көрсетуге болады. Біріншіден, бұл адамның табиғатқа инстинктивті бейімделудің қиындықтарын жеңуге мүмкіндік беретін шығармашылық белсенділік қабілетін дамытудағы антропологиялық алғышарттар. Алайда, бұл қызметті жүзеге асыру барысында алаңдаушылық тудыратын белгісіздік бар. Екіншіден, бұл әлеуметтік алаңдаушылықтардың пайда болуының әлеуметтік негізі болып табылатын қоғамдық қатынастар жүйесіндегі қайшылықтардың болуы. Үшіншіден, әлеуметтік уайымдардың пайда болуының негізгі көздерінің бірі оның әртүрлі формаларында (экономикалық, саяси, рухани және т.б.) иеліктен шығару болып табылады. Бұл жағдайлар адам қызметінің нәтижелеріне қол жеткізу мүмкіндігін шектейді, әлеуметтік алаңдаушылықты тудыратын субъектінің шұғыл мүдделері мен талаптарын іске асыру қауіпін тудырады. Әлеуметтік әрекет жағдайында үрей күнделікті өмірдің тұрақтылығын сақтауға немесе қалпына келтіруге бағытталған әрекеттерді белсендіреді. Сонымен бірге, қоғамдық үрейлер қолданыстағы әлеуметтік қатынастар жүйесін өзгертуге бағытталған әрекеттерді жұмылдыруға қабілетті. Сонымен қатар, әлеуметтік әрекет қоғамдық үрейді тудыратын субъектінің өмірлік мүдделерін жүзеге асыру мүмкіндіктерінің белгісіздігін жоюға бағытталған.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Момджян К.Х. *Социум. Общество. История.* – М.: Наука, 1994. – С.230.
2. Марченко Т.А. *Потребность как социальное явление.* – М.: Высшая школа, 1990. – С.14-18.
3. Парсонс Т. *О структуре социального действия.* – М.: Академический проект, 2018 – С.428-429.
4. Шюц А. *Смысловая структура повседневного мира.* – М.: Институт Фонда «Общественное мнение», 2003. – С.194.
5. Касавин Т.А., Щавелев С.П. *Анализ повседневности.* – М.: Канон+, 2004. – С.15-19.
6. Гидденс Э. *Устроение общества: Очерк теории структуризации.* – 2-е изд. – М.: Академический Проект, 2005. – С.116.
7. Абельс Х. *Интеракция, идентичность, презентация. Введение в интерпретативную социологию.* – СПб.: Алетейя, 2000. – С. 159.
8. Жоделе Д. *Социальное представление: феномены, концепт и теория // Социальная психология. 7-е изд. / Под ред. С. Московичи.* – СПб.: Питер, 2007. – С.372-394.
9. Хюбнер К. *Философия науки и теология // Эпистемология и философия науки.* – 2006. –Т.Х. – №4. – С.25.
10. Хабермас Ю. *Моральное сознание и коммуникативное действие.* – СПб.: Наука, 2001. – С. 91-92.

References:

1. Momdzhyan K.H. *Socium. Obshchestvo. Istoriya.* – M.: Nauka, 1994. – S.230.
2. Marchenko T.A. *Potrebnost' kak social'noe yavlenie.* – M.: Vysshaya shkola, 1990. – S.14-18.
3. Parsons T. *O strukture social'nogo dejstviya.* – M.: Akademicheskij projekt, 2018 - S.428-429.
4. Shyuc A. *Smyslovaya struktura povsednevnogo mira.* – M.: Institut Fonda «Obshchestvennoe mnenie», 2003. – S.194.
5. Kasavin T.A., Shavelev S.P. *Analiz povsednevnosti.* – M.: Kanon, 2004. – S.15-19.
6. Giddens E. *Ustroenie obshchestva: Ocherk teorii strukturacii.* – 2-e izd. – M.: Akademicheskij Proekt, 2005. – S.116.
7. Abel's X. *Interakciya, identichnost', prezentaciya. Vvedenie v interpretativnyuyu sociologiyu.* – SPb.: Aletejya, 2000. – S. 159.
8. ZHodele D. *Social'noe predstavlenie: fenomeny, koncept i teoriya // Social'naya psihologiya. 7-e izd. / Pod red. S. Moskovichi.* – SPb.: Piter, 2007. – S.372-394.
9. Hyubner K. *Filosofiya nauki i teologiya // Epistemologiya i filosofiya nauki.* – 2006. –Т.Х. – №4. – S.25.
10. Habermas YU. *Moral'noe soznanie i kommunikativnoe dejstvie.* – SPb.: Nauka, 2001. – S. 91-92.

FTAMP 11.25.33

<https://doi.org/10.51889/2020-4.1728-8940.17>

Жандосова Ә.М.*¹, Жандосова Ш.М.², Нуров М.М.³

¹ Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

² ҚР БҒМ ҒК Философия, саясаттану және дінтану институты

³ Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
(Алматы қ., Қазақстан)

ЕКІ КОРЕЯ МЕМЛЕКЕТТЕРІНІҢ БІРІГУ ЖОЛЫНДАҒЫ ПРЕЗИДЕНТТЕРІНІҢ РӨЛІ МЕН ҰСТАНҒАН САЯСАТЫ

Аңдатпа

Аталған мақалада екі Корей мемлекетінің бірігу жолындағы қарым-қатынасы, сондай-ақ, бөлінуден кейін елді басқарған президенттердің саясаты мен түрлі бағдарламалары қарастырылады. Авторлар корейаралық қатынастарды «ұзақ мерзімді қақтығыстар мен қысқа мерзімді ынтымақтастық тарихы» ретінде сипаттады. Сонымен қатар, Солтүстік пен Оңтүстіктің арасындағы партиялық қатынастардың тарихы, ұлттық қауымдастықтың қажеттілігі, интеграциялық ортаның қазіргі жағдайы және екі елдің бейбіт түрде бірігуі қалай жүзеге асатындығы зерттеледі.

Түйін сөздер: Корей түбегі, Біріккен Ұлттар Ұйымы, қырғи қабақ соғысы, 38-параллель, демилитаризацияланған аймақ.

Zhandossova A.M.^{1*}, Zhandossova Sh.M.², Nurov M.M.³

¹ Al-Farabi Kazakh National University

² Institute for Philosophy, Political Science and Religion Studies CS MES RK

³ Abai Kazakh National Pedagogical University
(Almaty, Kazakhstan)

ROLE AND POLICIES OF PRESIDENTS IN THE UNION OF THE TWO KOREAN STATES

Abstract

This article examines the relationship of the two Korean states to unification, as well as the policies and various programs of the presidents who ruled the country after the separation. The authors characterized inter-Korean relations as «a history of long-term conflicts and short-term cooperation». The history of post-party relations between the North and the South is also studied, the need for a national community, the current state of the integration environment and how the peaceful reunification of the two countries will take place.

Key words: Korean Peninsula, United Nations, Cold War, 38th Parallel, Demilitarized Zone.